

Nr 441.

Av herr Nilsson i Östersund och fröken Sandell, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 53, angående anslag för budgetåret 1953/54 till statens bosättningslånefond m. m.

I proposition nr 53 till innevarande års riksdag äskas bl. a. 1 000 000 kronor för att möjliggöra en höjning av de statliga bosättningslånen från 2 000 till 3 000 kronor och en utsträckning av långivningen till att även omfatta ogifta mödrar.

I sin skrivelse till Kungl. Maj:t av den 10 november 1952 har socialstyrelsen jämväl föreslagit dels att räntan å lånen sänkes från 4 till 2,5 %, dels att behovssynpunkten skall tillmätas större betydelse än hittills varit fallet vid prövningen av låneansökningarna. Förslaget om räntesänkning har avslagits av flertalet remissinstanser, medan förslaget om liberalare långivning tillstyrkts eller lämnas utan erinran i flertalet yttranden. Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka dessa förslag av socialstyrelsen.

I departementschefens yttrande till propositionen medges, att bosättningslånen, som infördes främst av befolkningspolitiska skäl, numera i stor utsträckning lämnas för att tillgodose allmänt sociala behov. Socialstyrelsens promemoria, som refereras i propositionen, bestyrker detta. Bl. a. anför socialstyrelsen att enligt de statistiska undersökningarna 45 % av de lånesökande år 1951 i ansökan förmålt, att de hade eller (och) väntade barn. Enligt socialstyrelsens bedömande är denna procentuella andel sannolikt ännu större.

Enligt socialstyrelsens promemoria har den omständigheten, att de lånesökandes återbetalningsmöjligheter bedömts som mindre goda, resulterat i en reduktion av lånebeloppen, medan befattningshavare i stat och kommun, som ansetts äga goda möjligheter att i vederbörlig ordning amortera lånen, oftare tillerkänts lån av maximal storlek. Detta synes leda till den orimliga konsekvensen att den lånesökande, som icke har några tillgångar och måhända genom konjunkturerna osäkra inkomstförhållanden, icke beviljas något lån, den som har ett något bättre inkomstläge får ett reducerat lån, medan den lånesökande, som har synnerligen säkra inkomstförhållanden, mera tveklöst tillerkännes ett maximalt lånebelopp. Därigenom kommer den bankmässiga sidan av bosätt-

ningslånen i förgrunden samtidigt som såväl de befolkningspolitiska som de sociala motiven negligeras.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 53 med den ändringen, att räntefoten för statens bosättningslån sänkes från 4 till 2,5 % och att principerna för låneansökningarnas bedömning ändras, varigenom långivningen utsträcker till ekonomiskt sämre ställda kategorier, och att lånebeloppen anpassas till låntagarnas behov samt

att riksdagen i anledning härav måtte besluta höja det i propositionen föreslagna investeringsanslaget å kapitalbudgeten till statens bosättningslånefond från 1 000 000 till 2 000 000 kronor.

Stockholm den 25 februari 1953.

Birger Nilsson.

Viola Sandell.